

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 27.9.2000
COM(2000) 597 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Η Ευρώπη και το διάστημα: ένα νέο κεφάλαιο

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Η Ευρώπη και το διάστημα: ένα νέο κεφάλαιο

Το 1999, οι ευρωπαίοι υπουργοί^{1 2} ζήτησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος να επεξεργαστεί μία ενιαία ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³ αποδέχτηκε αυτή την πρωτοβουλία, τονίζοντας τη σημασία της εισαγωγής, για πρώτη φορά, μιας κοινοτικής διάστασης στην ευρωπαϊκή πολιτική προσέγγιση για το διάστημα. Το Συμβούλιο της ΕΕ και το Συμβούλιο της ΕΥΔ σε επίπεδο υπουργών παρείχαν τοιουτρόπως τη βάση για κοινή διαβούλευση όλων των ενδιαφερομένων μερών και επέτρεψαν την εκπόνηση ενός εμπεριστατωμένου εγγράφου σχετικά με μία στρατηγική για το διάστημα το οποίο μπορούν να προσυπογράψουν τα ευρωπαϊκά κράτη, ανεξαρτήτως εάν είναι μέλη της ΕΥΔ ή αποτελούν μέρη της Ένωσης

Ορισμένα τμήματα της κοινωνίας μας εξαρτώνται σε αποφασιστικό βαθμό από τη χρησιμοποίηση δορυφορικών και διαστημικών τεχνολογιών. Μία αυτόνομη και ανταγωνιστική δυναμικότητα για την ανάπτυξη και διαχείριση διαστημικών υποδομών καθώς και για τη συλλογή και χρησιμοποίηση των πληροφοριών που προκύπτουν από αυτά τα συστήματα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για μία διεκπεραιούμενη και πιο ολοκληρωμένη Ένωση με μεγαλύτερη πολιτική βαρύτητα στην παγκόσμια σκηνή.

Οι βασισμένες στο διάστημα πληροφορίες αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο επιτυχίας στη γνωσιακή οικονομία του μέλλοντος. Στο δημόσιο τομέα, στο επίπεδο της Ένωσης, είναι πιθανόν να διαδραματίζουν διαρκώς μεγαλύτερο ρόλο στην εφαρμογή ενός ευρέος φάσματος πολιτικών της ΕΕ όπως το περιβάλλον, οι μεταφορές, οι τηλεπικοινωνίες, τα πολιτιστικά θέματα, η γεωργία, η αλιεία, η περιφερειακή ανάπτυξη και οι διεθνείς σχέσεις.

Με την εμφάνιση νέων αγορών δορυφόρων, ιδίως για κατιούσες υπηρεσίες και εξοπλισμούς χρηστών, υπάρχουν επίσης βελτιωμένες δυνατότητες για τη δημιουργία εσόδων. Η ανάπτυξη αυτών των αγορών και η θέση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας σε αυτές εξαρτάται τόσο από το κανονιστικό περιβάλλον όσο και από τη διαθεσιμότητα της κατάλληλης διαστημικής υποδομής. Παρά τον παγκόσμιο ανταγωνισμό, ο κλάδος θα επωφεληθεί από την πολιτική και οικονομική βαρύτητα της Ένωσης όσον αφορά την ανάπτυξη και τη ρύθμιση αυτών των αγορών.

Το διάστημα παρουσιάζει μία διάσταση ασφάλειας, που μέχρι σήμερα έχει εξεταστεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μόνο στο πλαίσιο της ΕΥΔ. Η επικείμενη ένταξη της ΕΥΔ στην ΕΕ και τα νέα μέτρα που ελήφθησαν στην ευρωπαϊκή σύνοδο κορυφής του Ελσίνκι όσον αφορά την ανάπτυξη μιας νέας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΕΠΑΑ)

---

¹ Ψήφισμα του Συμβουλίου της ΕΥΔ σε επίπεδο υπουργών, Βρυξέλλες, 11 και 12 Μαΐου 1999

² 2112η σύνοδος του Συμβουλίου της ΕΕ - Έρευνα (Βρυξέλλες, 2 Δεκεμβρίου 1999)

³ Ψήφισμα του ΕΚ της 18 Μαΐου 2000 σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής για το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής "Προς μία συνεκτική ευρωπαϊκή προσέγγιση για το διάστημα" (SEC (1999) 789 - C5-0336/1999 - 1999/2213 (COS)).

παροτρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση να λαμβάνει υπόψη τις διαστημικές τεχνικές δυνατότητες, επί παραδείγματι κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για το σχεδιασμό και την παρακολούθηση των Καθηκόντων του Petersberg⁴ (πρόληψη των συγκρούσεων και διαχείριση της κρίσης).

Βάσει των ανωτέρω και από κοινού με την ΕΥΔ, η Επιτροπή εκπόνησε ένα εμπεριστατωμένο έγγραφο σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει το κοινό έγγραφο στρατηγικής, που είναι διαρθρωμένο γύρω από τρεις στόχους:

- Ενίσχυση της βάσης για δραστηριότητες που αφορούν το διάστημα: διαφύλαξη της ανεξάρτητης και επιτρεπτής πρόσβασης στο διάστημα, και διασφάλιση μιας ευρείας τεχνολογικής βάσης με βιομηχανική δυναμικότητα σχεδιασμού, παραγωγής και λειτουργίας δορυφορικών συστημάτων και της συναφούς επίγειας υποδομής.
- Βελτίωση της επιστημονικής γνώσης για μία καλύτερη κατανόηση του πλανήτη μας και της ατμόσφαιράς του, του ηλιακού συστήματος και του Σύμπαντος.
- Αξιοποίηση των οφελών για τις αγορές και την κοινωνία μέσω καθοδηγούμενης από τη ζήτηση εκμετάλλευσης των τεχνικών δυνατοτήτων της διαστημικής κοινότητας. Αυτό απαιτεί τη συμμετοχή των τελικών χρηστών, από το στάδιο σχεδιασμού μέχρι τη λειτουργική ανάπτυξη, σε ένα εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Κατά συνέπεια, οι δραστηριότητες στον τομέα του διαστήματος στην Ευρώπη εστιάστηκαν σε μεγάλο βαθμό στους δύο πρώτους στόχους, καίτοι υπάρχουν οι τεχνικές δυνατότητες για να ικανοποιηθούν και οι τρεις, που είναι αναπόσπαστοι. Η πρόκληση συνίσταται στην οργάνωση ποικίλων δραστηριοτήτων σε διάφορα νομικά και θεσμικά πλαίσια, αλλά με συνεκτικό τρόπο. Αυτή η πρόκληση εμφανίζεται ιδίως στην υλοποίηση ενός παγκόσμιου δορυφορικού συστήματος πλοήγησης για πολιτικούς σκοπούς, το GALILEO⁵, καθώς και στην ενίσχυση μιας επαρκώς ισχυρής πολιτικής ώθησης με σκοπό τη βελτίωση διάφορων δορυφορικών πρωτοβουλιών και έργων στην Ευρώπη και στη δημιουργία δυνατοτήτων σε ευρωπαϊκή κλίμακα για τη χρησιμοποίηση δορυφόρων στην Παγκόσμια Παρακολούθηση για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια - GMES.

Η στρατηγική και ο ρόλος της Επιτροπής

Η στρατηγική που προτείνεται στην παρούσα ανακοίνωση αποτελεί ένα επιπλέον ακρογωνιαίο λίθο για την εδραίωση μιας συνεκτικής προσέγγισης του διαστήματος στην Ευρώπη. Δεν προτίθεται να λειτουργήσει ως λεπτομερής οδηγός για τον προγραμματισμό διαστημικών δραστηριοτήτων τα επόμενα έτη. Παρέχει μάλλον μία ισχυρή πολιτική στήριξη για δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα του διαστήματος και μία αναφορά για τις μεμονωμένες και συνεργιστικές προσπάθειες που καταβάλλουν για την ανάπτυξη μιας συνεκτικής και αποτελεσματικής διαστημικής υποδομής με τις συναφείς υπηρεσίες. Αποτελεί επίσης τη βάση για διαβούλευση και κινητοποίηση της κοινωνίας εν γένει σχετικά με τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τη βασισμένη στο διάστημα πληροφόρηση και γνώση.

---

⁴ Δήλωση του Petersberg, Συμβούλιο Υπουργών της ΕΥΔ, Βόννη 19 Ιουνίου 1992.

⁵ Galileo: ευρωπαϊκή συμμετοχή σε μία νέα γενεά υπηρεσιών δορυφορικής πλοήγησης. COM (1999) 54 τελικό, 10 Φεβρουαρίου 1999

Η επιτυχία της στρατηγικής εξαρτάται από την αποδοχή της από όλους τους φορείς στην Ευρώπη και τη δέσμευσή τους, ιδίως των κρατών μελών, να την εφαρμόσουν και να την αναπτύξουν περαιτέρω.

Η Επιτροπή εξετάζει την ανάληψη ενεργού ρόλου στην εφαρμογή της στρατηγικής:

- Δημιουργώντας τις ορθές πολιτικές και κανονιστικές προϋποθέσεις για τις δραστηριότητες που αφορούν το διάστημα, σύμφωνα και προς στήριξη των κοινοτικών πολιτικών.
- Ενεργώντας ως καταλύτης με σκοπό την ενθάρρυνση όλων των φορέων να καταβάλουν κοινές προσπάθειες έρευνας και ανάπτυξης σύμφωνα με τους στόχους ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.
- Συγκεντρώνοντας όλους τους φορείς και όλο το δυναμικό γύρω από κοινούς πολιτικούς στόχους σε έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Αυτός ο ρόλος διαρθρώνεται συγκεκριμένα σε πρωτοβουλίες με κοινοτική διάσταση όπως το GALILEO και ενδεχομένως η τεχνική δυνατότητα για μια Παγκόσμια Παρακολούθηση για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια.

Η Επιτροπή θα προχωρήσει το σενάριο ανάπτυξης του GALILEO σε σύμπραξη με την ΕΥΔ, τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία. Θα προετοιμάσει το έδαφος για μία πολιτική πρωτοβουλία για την GMES που θα οδηγήσει στον καθορισμό ενός συστήματος πληροφόρησης και παρακολούθησης, που θα περιλαμβάνει δορυφόρους παρατήρησης και θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ευρωπαϊκής πολιτικής.

Με βάση τα επιτεύγματα και την τεχνική εμπειρογνομosύνη της, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος θα παραμείνει η βασική υπηρεσία προγραμματισμού και χρηματοδότησης μέσω της οποίας τα κράτη μέλη υλοποιούν κοινά έργα έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα του διαστήματος.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να αναπτύξει μία νέα λειτουργική σχέση με την ΕΥΔ προκειμένου να συνεργαστούν, βάσει των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, για την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής. Συνεπώς μελετάται η Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ να συνεχίσουν να αναπτύσσουν από κοινού τη στρατηγική για το διάστημα και να εκδίδουν κοινή ετήσια έκθεση για το διάστημα.

Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ θα συστήσουν μία κοινή task force, η οποία, μεταξύ άλλων καθηκόντων, θα μελετήσει τη δυνατότητα ενός ενοποιημένου πλαισίου για τα κράτη μέλη με σκοπό την επανεξέταση της στρατηγικής και της εφαρμογής της σε τακτική βάση, προκειμένου να προτείνονται μόνιμες ρυθμίσεις πριν το τέλος του επόμενου έτους. Επιπλέον, θα επεξεργαστεί προτάσεις ρυθμίσεων πλαισίου για τη διαχείριση κοινών έργων και θα σκιαγραφήσει μία συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τις υποψήφιες χώρες.

Σήμερα, οι αρμόδιοι για τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο κράτους, Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΕΥΔ πρέπει να παρέχουν καθοδήγηση για την αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής και την περαιτέρω ανάπτυξή της. Από κοινού με την ΕΥΔ, η Επιτροπή αναμένει τις συζητήσεις στο πλαίσιο των αντίστοιχων Συμβουλίων τους.

Κοινό έγγραφο Επιτροπής -ΕΥΔ για μία ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα

1. Το διάστημα σήμερα	6
2. Η Ευρώπη του μέλλοντος	7
3. Το διάστημα ως στρατηγική συνιστώσα του κοινού μέλλοντός μας	7
4. Μία στρατηγική για την ανταπόκριση στις ανάγκες και στις δυνατότητες	9
4.1. Ενίσχυση της βάσης	10
4.2. Βελτίωση της επιστημονικής γνώσης	11
4.3. Αξιοποίηση των οφελών για τις αγορές και την κοινωνία	12
4.3.1. Δορυφορικές επικοινωνίες	12
4.3.2. GALILEO	13
4.3.3. Παρακολούθηση για το περιβάλλον και την ασφάλεια	14
4.3.4. Κοινές πτυχές της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας	16
5. Υλοποίηση	16
5.1. Συνεργασία	16
5.2. Βιομηχανικές πτυχές	17
5.3. Διεθνείς πτυχές	18

1. ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΣΗΜΕΡΑ

Συχνά το διάστημα θεωρείται ως το έσχατο όριο της ανθρώπινης περιέργειας' ένας τομέας πρωτοπόρων τεχνολογικών εξελίξεων συναφών με την επιστήμη, την εξερεύνηση, την άμυνα και το διεθνές κύρος. Σήμερα, οι υπηρεσίες δορυφορικής επικοινωνίας και η τηλεοπτική εκπομπή, η δορυφορική πλοήγηση και ο δορυφορικός προσδιορισμός στίγματος, καθώς και οι μετεωρολογικές προβλέψεις σε παγκόσμια κλίμακα που βασίζονται σε δορυφορικά συστήματα που λειτουργούν σε ολόκληρο τον πλανήτη, αποτελούν μέρος της καθημερινής ζωής. Οι δορυφορικές εφαρμογές και υπηρεσίες για ταξίδια και μετακινήσεις, παρακολούθηση του περιβάλλοντος, χρήση των γαιών, έρευνα και διάσωση και έλεγχο των διεθνών συνθηκών αποτελούν ορισμένα παραδείγματα που παρέχουν νέα κίνητρα για διαστημικές δραστηριότητες.

Η Ευρώπη έχει αναπτύξει μία επιστημονική και τεχνολογική ικανότητα καθώς και μία ανταγωνιστική βιομηχανία, που οδηγούν σε μία εντυπωσιακή σειρά διαστημικών αποστολών και εμπορικών επιτυχιών. Ο εκτοξευτής Ariane καλύπτει το 50% της εμπορικής αγοράς εκτόξευσης και δεσπόζει ως σύμβολο της Ευρώπης στον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος (ΕΥΔ) έχει διαδραματίσει βασικό ρόλο σε αυτές τις επιτυχείς εξελίξεις.

Έχουν αναπτυχθεί - και εμφανίζονται συνεχώς νέες - αγορές συναφείς με δορυφόρους, εκτοξεύσεις και δορυφορικές υπηρεσίες. Οι σημερινές εκτιμήσεις για τον κύκλο εργασιών το 2002, συμπεριλαμβανομένων παράγωγων υπηρεσιών στις κατιούσες αγορές, ανέρχονται σε 60-100 δισ. ευρώ για δορυφορικές τηλεπικοινωνίες, 5-10 δισ. ευρώ για δέκτες δορυφορικής πλοήγησης και υπηρεσίες δορυφορικού προσδιορισμού στίγματος, 2 δισ. ευρώ για εμπορικές εκτοξεύσεις και 0,5-2 δισ. ευρώ για δορυφορική απεικόνιση⁶. Ο παγκόσμιος ετήσιος κύκλος εργασιών για δορυφόρους και εκτοξευτές εκτιμάται σε 40 δισ. ευρώ. Ο συνολικός ετήσιος ενοποιημένος κύκλος εργασιών του ευρωπαϊκού διαστημικού κλάδου είναι της τάξης των 6 δισ. ευρώ, παρέχοντας άμεσα απασχόληση υψηλής εξειδίκευσης σε 40.000 άτομα στην Ευρώπη⁷.

Ο διαστημικός κλάδος αφιερώνει σημαντικό μέρος της προσπάθειάς του για την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της βιομηχανικής διαδικασίας. Όσον αφορά τα κράτη που κατέχουν ηγετική θέση στον κόσμο στον τομέα των διαστημικών αποστολών, το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών για εκτοξευτές και δορυφόρους χρηματοδοτείται με δημόσια πόρους. Ειδικότερα, ο όγκος των συμβάσεων μόνον από το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ είναι τριπλάσιος του αντίστοιχου της συνολικής δημόσιας δαπάνης στην Ευρώπη, ενώ η συνολική δημόσια δαπάνη των ΗΠΑ είναι πενταπλάσια. Αυτό παρέχει στον αμερικανικό κλάδο μια κινητήρια δύναμη για τεχνολογική ανάπτυξη, δημιουργώντας μία ευρεία χρηματοδοτούμενη με δημόσιους πόρους τεχνολογική βάση για την οποία δεν υπάρχει ισοδύναμο στην Ευρώπη.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ευρωπαίοι υπουργοί κάλεσαν την Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ να συνεργαστούν για μία σύγχρονη προσέγγιση του διαστήματος και να επεξεργαστούν μία ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα. Το αίτημα αυτό υποστηρίχθηκε

---

⁶ Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από διάφορες πηγές, ήτοι Κατάσταση του Διαστημικού Κλάδου' Έκθεση 1999' Euroconsult' βάση δεδομένων Eurocast 1999

⁷ Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από διάφορες πηγές, ήτοι, Euroconsult, Eurospace

από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που αναγνώρισε τη σημασία της προσθήκης μιας νέας διάστασης στην ευρωπαϊκή προσπάθεια εξετάζοντας το διάστημα και στο πολιτικό πλαίσιο της Ένωσης.

Αυτή η στρατηγική, που πρέπει να εγκριθεί από το Συμβούλιο της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΥΔ, ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο στην ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα διάστημα, αποτελώντας την αναφορά για τις ευρωπαϊκές διαστημικές δραστηριότητες.

2. Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Η Ευρώπη αναδύθηκε ως παγκόσμια οικονομική δύναμη που αντιμετωπίζει την πρόκληση του επανακαθορισμού των συνόρων της μέσω της διεύρυνσης, γεγονός που θα οδηγήσει τελικώς σε μία Ένωση με πληθυσμό άνω των 500 εκατ. κατοίκων. Παράλληλα, η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με την παγκοσμιοποίηση και την ανάγκη διαφύλαξης της πολιτιστικής ταυτότητας, της ποικιλότητας και των αξιών της.

Όσον αφορά την πρόκληση της παγκοσμιοποίησης, οι ηγέτες της ΕΕ ανέλαβαν μία σθεναρή δέσμευση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας το Μάρτιο του 2000. Ο νέος στρατηγικός στόχος της ΕΕ για την επόμενη δεκαετία είναι να "καταστεί η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική, βασισμένη στη γνώση, οικονομία του κόσμου", "ανακτώντας τοιούτοτρόπως τις προϋποθέσεις για πλήρη απασχόληση και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής".

Η διεύρυνση της ΕΕ θα ενισχύσει την παγκόσμια επιρροή της Ευρώπης και θα δημιουργήσει την ανάγκη να δρα ως ενιαία δύναμη στην παγκόσμια σκηνή. Μέσω της διεύρυνσης, η ΕΕ όχι μόνο δημιουργεί μία μεγαλύτερη κοινή αγορά, αλλά αυξάνει και την πολιτική της βαρύτητα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας έχοντας διπλάσιο πληθυσμό από τις ΗΠΑ και τετραπλάσιο από την Ιαπωνία. Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι⁸ να αυξήσει τον αριθμό των υποψηφίων για προσχώρηση χωρών της ΕΕ σε 13, αποτελεί σημαντική αλλαγή στην παγκόσμια στρατηγική κατάσταση. Μία διευρυμένη Ένωση θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις αυξανόμενες προσδοκίες όσον αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, προς το συμφέρον τόσο των ευρωπαίων όσο και των εταίρων τους.

Σε μία εποχή όπου η κοινή γνώμη είναι όσο ποτέ άλλοτε ευαισθητοποιημένη στον αντίκτυπο της παγκοσμιοποίησης στο περιβάλλον, στην υγεία, στα πρότυπα εργασίας και στην πολιτιστική ποικιλότητα, η ΕΕ αρχίζει να επεξεργάζεται τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις της παγκόσμιας ασφάλειας. Η Ένωση, έχοντας το πρότυπο της περιφερειακής ανάπτυξης ως εγγύηση για την ειρήνη, αποτελεί θετικό παράγοντα για την ειρήνη σε ολόκληρο τον κόσμο

Για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών διαστάσεων αυτής της πρόκλησης, η Ευρώπη πρέπει επίσης να αποκτήσει ικανότητα όσον αφορά τη γνώση και την τεχνολογία. Η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η ανάπτυξη αποτελούν βασικές κινητήριες δυνάμεις για την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Σε μία κοινωνία βασισμένη στη γνώση, υπάρχουν όσο ποτέ άλλοτε οι κινητήριες δυνάμεις της προόδου και οι βάσεις για οικονομική και κοινωνική σταθερότητα.

---

⁸ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι' Δεκέμβριος 1999

Δεδομένου ότι, για σημαντικό χρονικό διάστημα, η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση υπήρξε σε μεγάλο βαθμό μία οικονομική διαδικασία, η Ένωση αναλαμβάνει επίσης σήμερα μία πολιτική διαδικασία, με διαρκώς περισσότερη ενημέρωση σχετικά με την ανάγκη προβολής του κοινωνιακού μοντέλου της σε ένα ευρύτερο κόσμο.

Κατά συνέπεια, η παροχή των απαραίτητων μέσων για οικονομική ανάπτυξη, επικοινωνίες, υποδομή μεταφορών και ενέργειας, προστασία του περιβάλλοντος και διατήρηση της ειρήνης δεν μπορεί να αφεθεί σε άλλους. Η Ευρώπη πρέπει να αναλάβει την ανάπτυξη του περιεχομένου και των κανόνων που θα διέπουν αυτά τα μέσα και να τα καταστήσει διαθέσιμα στους πολίτες της και στον υπόλοιπο κόσμο, με πλήρη και ανοικτή συνεργασία με όλους τους πιθανούς εταίρους.

3. ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΩΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΜΑΣ

Η πληροφόρηση και οι επικοινωνίες σε παγκόσμια κλίμακα αποτελούν το κεντρικό σύστημα της γνωσιακής κοινωνίας. Οι δορυφόροι, με την ικανότητά τους να καλύπτουν και να συνδέουν ιδεατά κάθε σημείο σε ολόκληρο τον κόσμο, είναι αποφασιστικής σημασίας για την αποτελεσματική λειτουργία αυτού του νευραλγικού δικτύου.

- Τα συστήματα δορυφορικών επικοινωνιών παρέχουν οικονομικές εναλλακτικές λύσεις στην επίγεια υποδομή για διάφορες υπηρεσίες σε ολόκληρο τον κόσμο και προσφέρουν λύσεις για περιοχές χωρίς κατάλληλη επίγεια υποδομή. Δεδομένου ότι τα σύνορα δύναται να περιορίζουν τις επίγειες τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις, τα δορυφορικά συστήματα παρέχουν τα μέσα διασυννοριακής μεταφοράς των πληροφοριών. Μπορούν συνεπώς να παρέχουν πανευρωπαϊκές ή ακόμα και παγκόσμιες υπηρεσίες πληροφόρησης, προσφέροντας τοιούτοτρόπως τη δυνατότητα αποτελεσματικής συνεργασίας για την ανάπτυξη εταιρειών εντός και εκτός της Ευρώπης.
- Τα συστήματα δορυφορικής πλοήγησης και δορυφορικού προσδιορισμού στίγματος αποτελούν μία καινοτόμο και ομοιόμορφη παγκόσμια υποδομή για τις μετακινήσεις και τις μεταφορές, τις συναφείς υπηρεσίες και πολυάριθμες εφαρμογές σε άλλους τομείς. Πράγματι, παρέχουν σήματα υψηλής ακρίβειας και αξιοπιστίας, που θα καταστούν μία παγκόσμια αναφορά για το συγχρονισμό δικτύων στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας, των μεταφορών, των χρηματοοικονομικών συναλλαγών κλπ.
- Τα συστήματα δορυφορικής παρατήρησης παρέχουν μία συνεχή ροή δεδομένων σχεδόν σε πραγματικό χρόνο σχετικά με οιοδήποτε μέρος της υδρογείου, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τις μετεωρολογικές και συναφείς με την παγκόσμιες αλλαγές μελέτες, τον έλεγχο των συνθηκών, τον εντοπισμό περιβαλλοντικών προβλημάτων σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, τη γεωργική παρακολούθηση, την έγκαιρη προειδοποίηση σε καταστάσεις κρίσης και τον έλεγχο των όπλων. Εν προκειμένω, οι δορυφόροι αποτελούν μοναδική πηγή πληροφόρησης και μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ όσον αφορά τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση των Καθηκόντων του Petersberg (πρόληψη των συγκρούσεων και διαχείριση της κρίσης).

Επιπλέον, το διάστημα προσθέτει μία νέα διάσταση σε πολλούς τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας, συμβάλλοντας στην καλύτερη κατανόηση του κόσμου εντός του οποίου διαβιούμε. Η επιστήμη του διαστήματος έχει καταστεί αναπόσπαστο μέρος της επιστημονικής προόδου στη σύγχρονη κοινωνία.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, οι δορυφορικές υπηρεσίες έχουν στρατηγική αξία για την Ευρώπη, όπου συνυπάρχουν οικονομικοί, κοινωνιακοί και πολιτικοί παράγοντες:

- ένας οικονομικός παράγοντας, λόγω της ισχυρής επιρροής του διαστημικού τμήματος. Ακόμα και όταν πρόκειται για επιχείρηση μεγάλης κλίμακας, η επένδυση για συνεισφορά στο διαστημικό hardware παραμένει χαμηλότερη συνολική αλυσίδα της αξίας υπηρεσιών επικοινωνιών και πληροφόρησης - αλλά αποτελεί παρ'όλα αυτά το επιτρεπτικό μέρος του συστήματος.
- ένας κοινωνιακός παράγοντας, όταν τμήματα της κοινωνίας εξαρτώνται σε αποφασιστικό βαθμό από την υπηρεσία τους όπως οι επικοινωνίες, η πλοήγηση και ο προσδιορισμός στίγματος. Αυτό ισχύει για τις περιοχές χωρίς επαρκή επίγεια υποδομή, καθώς και για τις πυκνοκατοικημένες περιφέρειες του πλανήτη.
- ένας πολιτικός παράγοντας ασφάλειας καθώς και ένα μέσο παγκόσμιας επιρροής, εφόσον μία ανεξάρτητη δορυφορική δυνατότητα διασφαλίζει τον έλεγχο της χρήσης των συγκεντρωθεισών πληροφοριών.

Τα δορυφορικά συστήματα πρέπει επίσης να αποδείξουν ότι αποτελούν ένα στρατηγικό στοιχείο για την εξαγωγή και προώθηση τεχνολογιών που αναπτύσσονται στην ΕΕ. Συνέβαλαν, επί παραδείγματι, στην επίτευξη της παγκόσμιας επιτυχίας του DVB (Ψηφιακή Εκπομπή Εικόνας).

Οι πτυχές διττής χρήσης (για πολιτικούς και στρατιωτικούς σκοπούς) των δορυφορικών συστημάτων δεν έχουν ταξινομηθεί, μέχρι σήμερα, σε υψηλή θέση στην ατζέντα της Ευρώπης. Μέσω όμως του Δορυφορικού Κέντρου της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), η Ευρώπη απέκτησε κάποια εμπειρία στη διττή χρήση. Η ένταξη του Δορυφορικού Κέντρου της ΔΕΕ στην ΕΕ μπορεί να ανοίξει νέους δρόμους για κοινή χρήση

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι τα συστήματα δορυφορικών επικοινωνιών και πληροφόρησης θα διαδραματίζουν διαρκώς μεγαλύτερο ρόλο σε μία κοινωνία βασισμένη στην πληροφόρηση και τη γνώση. Για να εξασφαλιστεί η ελευθερία δράσης, η Ευρώπη πρέπει να διαδραματίσει ένα ρόλο στον καθορισμό και τη διαμόρφωση τέτοιων συστημάτων, καθώς και στη θέσπιση κανόνων και προτύπων για το μέλλον. Αυτό θα εκφραστεί με τον καθορισμό του τρόπου χρήσης τους και την ενθάρρυνση κοινωνικών αιτημάτων (πχ τηλεϊατρική, τηλε-εκπαίδευση ή τηλε-εργασία).

Εξετάζοντας συνολικά το διάστημα καθίστανται εμφανή τα κοινά χαρακτηριστικά των εφηρμοσμένων τεχνολογιών και οι ισχυροί δεσμοί μεταξύ των διάφορων διαστημικών δραστηριοτήτων. Μία αποτελεσματική στρατηγική για το διάστημα πρέπει συνεπώς να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- ανεξάρτητη και επιτρεπτή πρόσβαση στο διάστημα
- ευρεία ερευνητική και τεχνολογική βάση με βιομηχανική δυνατότητα σχεδιασμού, παραγωγής και λειτουργίας δορυφορικών συστημάτων
- κατάλληλη επίγεια υποδομή
- ένα κανονιστικό πλαίσιο για εναρμονισμένη ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών της διαχείρισης των συχνοτήτων και των τροχιακών διαστημάτων.

- οργανωμένη πρόσβαση στην αγορά και καθεστώς ελέγχου των εξαγωγών.

4. ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Λόγω της στρατηγικής σημασίας του όσον αφορά τις οικονομικές, κοινωνιακές και πολιτικές διαστάσεις και της συνεισφοράς του στην οικονομική πρόοδο, οι κυβερνήσεις επενδύουν συνεχώς στο διάστημα. Αυτή η επένδυση έχει δύο βασικούς στόχους, συγκεκριμένα την κάλυψη κυβερνητικών και πολιτικών αναγκών σε τομείς όπως η άμυνα, η επιστήμη ή οι δημόσιες υπηρεσίες και την ανάπτυξη των υποδομών μιας σύγχρονης κοινωνίας, που με τη σειρά της ενθαρρύνει την εμφάνιση νέων αγορών και υπηρεσιών.

Η προοδευτική ενσωμάτωση δορυφορικών συστημάτων και υπηρεσιών στην κοινωνία μας έχει δημιουργήσει δυνατότητες για τη δημιουργία εσόδων στις αγορές δορυφορικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκτόξευσης. Αυτά τα έσοδα δημιουργούνται μέσω μιας πολυσύνθετης αλληλεπίδρασης μεταξύ των αρμόδιων για τη λήψη αποφάσεων - που χρειάζονται διαστημικά μέσα για πολιτικούς σκοπούς, της βιομηχανίας - που παράγει δορυφορικά συστήματα για τους πελάτες της, και των προμηθευτών εξοπλισμού χρηστών και των παρεχόντων υπηρεσίες - για τους οποίους οι δορυφόροι είναι επιτρεπτικά όργανα.

Σημαντικοί κύκλοι εργασιών στις κατιούσες αγορές υποδηλώνουν ότι πρέπει πλέον οι δημόσιες αρχές να περιορίσουν το ρόλο τους. Όμως, η στρατηγική διάσταση και οι πτυχές διττής χρήσης του διαστήματος σημαίνουν ότι η τεχνολογία δεν αναπτύσσεται σε μία πλήρως ελεύθερη αγορά. Συνεπώς, η περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα του διαστήματος σήμερα απαιτεί πράγματι μία ανανεωμένη δημόσια δέσμευση και ένα μόνιμο ρόλο για τις δημόσιες αρχές -συμπεριλαμβανομένων εθνικών, πολυεθνικών και διακυβερνητικών συνεισφορών, καθώς και την πολιτική δέσμευση της Ένωσης.

Παρόλα αυτά, εξετάζοντας τις βελτιωμένες δυνατότητες απόδοσης των επενδύσεων, το διάστημα πρέπει, οσάκις είναι εφικτό, να προσελκύει επιπλέον επενδύσεις ενθαρρύνοντας τη δέσμευση της βιομηχανίας και του ιδιωτικού τομέα μέσω εταιρικών σχέσεων δημόσιου/ιδιωτικού τομέα (PPPs). Κατά τη μεταστροφή προς μία ανταγωνιστική, δυναμική και βασισμένη στη γνώση οικονομία, η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει ένα τρόπο ώστε οι διάφοροι φορείς να συνεργάζονται και να δράττουν τις ευκαιρίες, που αποσκοπούν στην κάλυψη των αναγκών των αγορών και της κοινωνίας.

Το άνοιγμα των αγορών απαιτεί μία εποικοδομητική αλληλεπίδραση μεταξύ των εταίρων στο πλαίσιο των PPPs. Αυτό μπορεί να ξεκινήσει μόνο με την εδραίωση και την ενίσχυση του διαλόγου για την επεξεργασία των στρατηγικών πτυχών των διαστημικών επικοινωνιών, συστημάτων πληροφόρησης και υπηρεσιών στο πλαίσιο της κοινωνίας των πληροφοριών.

Όλες αυτές οι εκτιμήσεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι μία ενιαία στρατηγική για το διάστημα πρέπει να επιδιώκει τους ακόλουθους τρεις στόχους:

- (1) ενίσχυση της βάσης,
- (2) βελτίωση της επιστημονικής γνώσης, και
- (3) αξιοποίηση των οφελών για τις αγορές και την κοινωνία.

Οι τρεις στόχοι είναι αδιάσπαστοι και πρέπει να επιδιώκονται από κοινού. Η πρόκληση για την Ευρώπη συνίσταται στην οργάνωση αυτής της συνιστώσας εντός διαφορετικών νομικών και κανονιστικών πλαισίων αλλά με συνεκτικό τρόπο.

4.1. Ενίσχυση της βάσης

Τεχνολογία του διαστήματος

Μία ευρεία τεχνολογική βάση υποστηριζόμενη από προγράμματα τεχνολογίας και επίδειξης αποτελεί προϋπόθεση για την έγκαιρη ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και τη διαρκή παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής διαστημικής βιομηχανίας. Δύο από τους βασικούς παράγοντες επιτυχίας είναι "χρόνος για την αγορά" και "προώθηση των προτύπων". Οι διαφορές μεταξύ των χρονικών κύκλων για την ανάπτυξη της τεχνολογίας και του ρυθμού εξέλιξης της αγοράς σημαίνουν ότι οι διαστημικές τεχνολογίες πρέπει να καθορίζονται και να αναπτύσσονται προβλέποντας τις ανάγκες.

Λαμβανομένων υπόψη των επενδυτικών διαφορών μεταξύ του ευρωπαϊκού διαστημικού κλάδου και των ανταγωνιστών του στα διαστημικά συστήματα και τις επίγειες λύσεις, πρέπει να υιοθετηθεί μία ισχυρή και καινοτόμος προσέγγιση της διαστημικής τεχνολογίας. Αυτό πρέπει να βασιστεί σε ένα γόνιμο διάλογο μεταξύ προμηθευτών και χρηστών τεχνολογίας και, επί παραδείγματι, επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην κοινωνία των πληροφοριών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαστημικές τεχνολογίες μπορούν να προωθήσουν νέες υπηρεσίες - ενώ σε άλλες, οι νέες υπηρεσίες προωθούν τις τεχνολογίες. Ένας τέτοιος διάλογος θα επιτρέψει το συγχρονισμό του χρόνου για την αγορά με τις διάφορες κινητήριες δυνάμεις, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η συνοχή ολόκληρης της τεχνολογικής αλυσίδας από το διάστημα μέχρι το έδαφος.

Χάρη στα προγράμματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της ΕΥΔ, της ΕΕ και των κρατών, υπάρχει μία στέρεη τεχνολογική βάση στην ευρωπαϊκή βιομηχανία, στα ευρωπαϊκά κέντρα έρευνας και τον ευρωπαϊκό ακαδημαϊκό χώρο. Πρέπει να ενθαρρυνθούν οι προσπάθειες για το συντονισμό αυτών των προγραμμάτων. Επιπλέον, πρέπει να ενισχυθεί ο διάλογος με την κοινότητα των χρηστών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν λείπουν οι δυνατότητες νέων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη την ευρωπαϊκή ισχύ - ιδίως την ηγετική θέση που κατέχει παγκοσμίως στον τομέα των κινητών τηλεπικοινωνιών και στην εισαγωγή νέων κινητών υπηρεσιών και εφαρμογών πολυμέσων.

Για το σκοπό αυτό, η διαδικασία τεχνολογικής ανάπτυξης πρέπει να επιδιωχθεί μέσω της εφαρμογής τριών διαφορετικών συντονισμένων δραστηριοτήτων:

- ανάπτυξη βασικών τεχνολογιών, που θα επιδιωχθεί βασικά με δημόσια στήριξη,
- έγκαιρη επίδειξη αναπτυγμένων τεχνολογιών μέσω πιλοτικών έργων και δραστηριοτήτων επαλήθευσης, στα οποία συμμετέχουν από κοινού ο δημόσιος τομέας και εμπορικές επιχειρήσεις, και
- ανάπτυξη εφαρμογών και υπηρεσιών που θα καθοδηγούνται από τις εκτιμήσεις της αγοράς και τη ζήτηση των χρηστών.

Αυτοί οι διαφορετικοί τύποι τεχνολογικής δραστηριότητας θα αναπτυχθούν λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους βαθμούς συμμετοχής της βιομηχανίας σε κάθε επίπεδο καθώς και τον ειδικό ρόλο των ΜΜΕ στη διαδικασία καινοτομίας.

Πρόσβαση στο διάστημα

Η πρόσβαση στο διάστημα αποτελεί προϋπόθεση και ένα επιτρεπτικό παράγοντα για την Ευρώπη όσον αφορά την ανάληψη έργων και την ανάπτυξη υπηρεσιών που βασίζονται σε

στοιχεία σχετικά με το διάστημα. Πρέπει επίσης να παραμείνει σε ανεκτά, από οικονομική άποψη, επίπεδα. Οι ευρωπαϊκοί εκτοξευτές πρέπει να διατηρήσουν μία ανταγωνιστική θέση στην παγκόσμια αγορά υπηρεσιών εκτόξευσης, που εξελίσσεται συνεχώς και ταχέως.

Η εμφάνιση νέων εκτοξευτών στην παγκόσμια σκηνή απαιτεί συνεχή προσαρμογή των ευρωπαϊκών προσφορών. Η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του Ariane 5 αποτελεί συνεπώς προτεραιότητα, ιδίως μέσω βελτιώσεων του εκτοξευτή που αποσκοπεί στη μείωση του ειδικού κόστους εκτόξευσης. Μεσοπρόθεσμα, η προσθήκη μικρών και μεγάλων εκτοξευτών ευρωπαϊκής κατασκευής θα συμπληρώσει το φάσμα των υπηρεσιών εκτόξευσης. Προετοιμάζοντας το μέλλον, πρέπει να αναληφθούν έγκαιρη ανάπτυξη και προκαταρκτικές επενδύσεις επιδείξεις νέων συστημάτων που μπορεί να απαιτηθούν για πιο μακροπρόθεσμο ανταγωνισμό. Η διατήρηση του ευρωπαϊκού διαστημικού κέντρου στο Κουρού σε κατάλληλα επίπεδα συνδέεται αναπόφευκτα με αυτό.

Η ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών, νέων εκτοξευτών και σταδίων και της συναφούς επίγειας υποδομής θα συνεχίσει να απαιτεί δημόσια στήριξη. Προκειμένου η Ευρώπη να είναι σε θέση να καλύπτει αυτές τις δαπάνες, καθίσταται επίσης αναγκαία η επιδίωξη συμπληρωματικών ιδιωτικών επενδύσεων, οσάκις θα υπάρξει απόδοση των επενδύσεων εντός λογικού χρονικού πλαισίου.

4.2. Βελτίωση της επιστημονικής γνώσης

Τα διαστημικά συστήματα παρέχουν μοναδικά μέσα για την εξερεύνηση του ηλιακού συστήματος και του σύμπαντος, παρέχουν διαρκή ροή άμεσα συγκρίσιμων παγκόσμιων δεδομένων για την κατανόηση του πλανήτη μας και την ατμόσφαιρά του, και επιτρέπουν πρόσβαση στη μικροβαρύτητα. Αποτελούν επίσης ισχυρούς και ελκυστικούς παράγοντες υποκίνησης για την εκπαίδευση σπουδαστών και ερευνητών σε διάφορους τεχνικούς τομείς και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οργάνων της επιστημονικής κοινότητας. Έτσι, η επιστήμη του διαστήματος συμβάλλει και στην τεχνολογική καινοτομία, στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας καθώς και στην εκπαίδευση και κατάρτιση.

Είναι συνεπώς σημαντικό για την Ευρώπη να επιζητεί εξέχοντα θέματα της επιστήμης του διαστήματος και βασισμένες στο διάστημα συνεισφορές για την κατανόηση του κλίματος και του πλανήτη μας:

- η συμπεριφορά του ήλιου και η επίδρασή του στη γη' η προέλευση του ηλιακού συστήματος και η εξέλιξη των πλανητών του συμπεριλαμβανομένης της γης' η προέλευση και η εξέλιξη των άστρων, πλανητικών συστημάτων και παρόμοιων με τη γη πλανητών - συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας ανακάλυψης ζωής σε αυτούς' η δομή, η εξέλιξη και ο προορισμός του σύμπαντος και οι θεμελιώδεις νόμοι που το διέπουν,
- και, διαρκώς μεγαλύτερης σημασίας, η διερεύνηση των φαινομένων της παγκόσμιας αλλαγής και όλων των σημαντικών θεμάτων των γεωεπιστημών: το εσωτερικό της γης, το φυσικό κλίμα της, η γεώσφαιρα/βιόσφαιρά της, η ατμόσφαιρα και το θαλάσσιο περιβάλλον, και ο αντίκτυπός τους στα ανθρώπινο γένος.

Η Ευρώπη έχει αποκτήσει δυνατότητες σε όλους τους κλάδους του διαστήματος, συμπεριλαμβανομένων των διαστημικών πτήσεων του ανθρώπου. Συμμετέχει ως εταίρος στο Διεθνές Διαστημικό Σταθμό (ISS), ως μία πρακτική εναλλακτική λύση για την ανάπτυξη πλήρους διαστημικής και επίγειας υποδομής για διαστημικές πτήσεις του ανθρώπου με ίδια μέσα. Σήμερα το ενδιαφέρον πρέπει να επικεντρωθεί στη βελτιστοποιημένη χρήση του ISS ως μία ευρωπαϊκή υποδομή έρευνας για όλους τους κλάδους της επιστήμης του διαστήματος

- ειδικότερα βιοεπιστήμες και φυσικές επιστήμες, εφηρμοσμένη έρευνα, ανάπτυξη τεχνολογίας και επαλήθευση - και ως ένα ισχυρό εκπαιδευτικό μέσο και μία δοκιμαστική βάση για το "επόμενο βήμα" στην εξερεύνηση του διαστήματος από τον άνθρωπο: την εξερεύνηση του ηλιακού συστήματος.

Τα προγράμματα της ΕΥΔ – Horizons 2000 for Space Science, Living Planet for Space-based Earth Science – και η εκμετάλλευση του Διεθνούς Διαστημικού Σταθμού, ειδικότερα για τις βιοεπιστήμες και τις φυσικές επιστήμες, θεωρούνται ως προγραμματικές αναφορές για διαστημικές επιστημονικές δραστηριότητες στην Ευρώπη. Οι δραστηριότητες προωθούνται από επιστήμονες και τα κράτη μέλη θέτουν προτεραιότητες βάσει άριστα οργανωμένων επανεξετάσεων από ομολόγους. Οι υπερέχουσες ευρωπαϊκές επιστημονικές προσπάθειες μπορούν να συμπεριληφθούν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, κατόπιν της γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να υιοθετήσει μία πιο ισόρροπη προσέγγιση του διαστήματος υποστηρίζοντας σθεναρά τόσο την επιστημονική όσο και την πρακτική χρήση της έρευνας του διαστήματος.

4.3. Αξιοποίηση των οφελών για τις αγορές και την κοινωνία

Το νέο σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής αφορά την εκμετάλλευση της τεχνικής δυναμικότητας της διαστημικής κοινότητας με στόχο την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της αγοράς και την ικανοποίηση των νέων αιτημάτων της κοινωνίας μας.

Ο βέλτιστος συνδυασμός διαστημικών συστημάτων και συμβατικής επίγειας υποδομής, καθώς και η ολοκλήρωση μελλοντικών διαστημικών συστημάτων και υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας, δημιουργεί νέες προοπτικές. Τέτοιες πρόοδοι αποτελούν βασικό στοιχείο για οιαδήποτε πολιτική οντότητα στο σύγχρονο κόσμο που επιζητεί να διασφαλίσει τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η αποτελεσματική εκμετάλλευση απαιτεί τη συμμετοχή τελικών χρηστών από το στάδιο σχεδιασμού μέχρι την λειτουργική ανάπτυξη. Και στην περίπτωση αυτή, η επιτυχία της εξαρτάται από τον εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι δορυφορικές επικοινωνίες - που περιλαμβάνουν πωλήσεις δορυφόρων, επίγειους σταθμούς και χρόνο αναμετάδοσης, υπηρεσίες επικοινωνιών καθώς και την αγορά εκτοξευτών - αποτελεί τη μεγαλύτερη ενιαία πηγή εσόδων στην εμπορικό διαστημικό τομέα. Ενόψει των σαφών προοπτικών για απόδοση των επενδύσεων, αναμένεται ότι επενδυτές από τη βιομηχανία και τον ιδιωτικό τομέα θα εντοπίσουν δυνατότητες και θα προβούν σε στρατηγικές επιλογές. Άλλες δορυφορικές επιλογές, με περιορισμένες ή πιο μακροπρόθεσμες προοπτικές απόδοσης των επενδύσεων, απαιτούν πολιτικά προωθούμενες πρωτοβουλίες για τη συνένωση της ζήτησης. Εν προκειμένω, οι δημόσιες αρχές πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλία και να επιδιώξουν τη δέσμευση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

Η μετεωρολογία έχει αναπτυχθεί ως συγκεκριμένο παράδειγμα μιας τέτοιας προσέγγισης. Στις υπηρεσίες μετεωρολογικών προβλέψεων ο ρόλος των δορυφόρων είναι αδιαμφισβήτητος. Η ευρωπαϊκή συνεισφορά επιτυγχάνεται μέσω της EUMETSAT και αποτελεί μέρος μιας ουσιαστικά παγκόσμιας υπηρεσίας παροχής δεδομένων.

Το GALILEO, που σήμερα βρίσκεται στο στάδιο καθορισμού του, αποτελεί παράδειγμα συγκεκριμένου έργου που θα παράσχει στην Ευρώπη ένα παγκόσμιο δορυφορικό σύστημα πλοήγησης για πολιτικούς σκοπούς. Δεδομένου ότι ακόμα η Ευρώπη αναζητεί μία συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τις ανάγκες παρατήρησης και διαμορφώνονται ιδέες σχετικά με μία

πρωτοβουλία για Παγκόσμια Παρακολούθηση για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια (GMES). Αυτή η πρωτοβουλία καλύπτει πτυχές του παγκόσμιου περιβάλλοντος και της πολιτικής ασφάλειας, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει δυνατότητες για την ικανοποίηση των αναγκών που θα ανακύψουν από την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ευρώπης.

4.3.1. Δορυφορικές επικοινωνίες

Με την εμφάνιση ισχυρών και επιτυχημένων επιχειρήσεων της ΕΕ στο τομέα των τηλεπικοινωνιών και της τεχνολογίας των πληροφοριών, που καλύπτουν το φάσμα των σταθερών, κινητών και σχετικών με την εκπομπή εφαρμογών, η βιομηχανία έχει αναλάβει την ευθύνη του εντοπισμού και καθορισμού των εμπορικών δυνατοτήτων της αγοράς για την ανάπτυξη διαστημικής υποδομής.

Στηριζόμενες στη θέση τους, οι επιχειρήσεις και η βιομηχανία προετοιμάζουν σήμερα ενεργά τα συστήματα που απαιτούνται για να ανταγωνιστούν τις νέες αγορές που ανοίγονται από την ταχύτατη ανάπτυξη των βασισμένων στο Διαδίκτυο εφαρμογών. Οι εξελίξεις αυτές θα παρέχουν ευρυζωνική πρόσβαση στο Διαδίκτυο και αμφίδρομες υπηρεσίες μέσω βελτιωμένων δορυφορικών συστημάτων εκπομπής.

Όμως, η επιτυχία του δορυφορικού τομέα είναι εύθραυστη. Μετά το ισχυρό κύμα σταθεροποίησης που γνώρισε, την περασμένη δεκαετία, η διαστημική βιομηχανία σε ολόκληρο τον κόσμο, λιγοστοί κατασκευαστές δορυφόρων παραμένουν ενεργοί και ικανοί να παράσχουν πλήρη "έτοιμα συστήματα". Όσον αφορά τις επιχειρήσεις δορυφόρων η επιλογή των προμηθευτών είναι συνεπώς περιορισμένη, και μπορεί επίσης να επηρεαστεί, στο βαθμό που τα καθεστώτα αδειών εξαγωγής εξαρτώνται από πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνονται εκτός της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, η επίτευξη βιώσιμου ανταγωνισμού στην εμπορική αγορά απαιτεί ισχυρή ευρωπαϊκή βιομηχανία - που, με τη σειρά της, χρειάζεται σαφή ευρωπαϊκή δέσμευση εκ μέρους όλων των φορέων για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων E&A στο συγκεκριμένο τομέα.

Ακόμα και αν οι δορυφορικές επικοινωνίες έχουν ένα εμπορικό προσανατολισμό της αγοράς, η Ευρώπη πρέπει να συνεχίσει να διευκολύνει την ανάπτυξη κατιουσών εφαρμογών. Πράγματι, οι κοινωνικές/συνεργιστικές πολιτικές στην ΕΕ (εκπαίδευση, υγεία, περιφερειακή ανάπτυξη, συνεργασία με τρίτες χώρες, e-Europe) μπορούν να αποτελέσουν πλαίσια όπου οι δορυφορικές επικοινωνίες να συμβάλουν ενεργά στους καθορισμένους στόχους.

Επίσης, οι δορυφορικές επικοινωνίες αντιμετωπίζουν ισχυρό ανταγωνισμό από επίγειες υπηρεσίες σε εμπορικές εφαρμογές. Καίτοι η πλήρης ελευθέρωση των αγορών τηλεπικοινωνιών στην Ένωση έχει παράσχει δυνατότητες για την ανάπτυξη εναλλακτικών τεχνολογιών, τα δορυφορικά συστήματα είναι εκ φύσεως διεθνικού χαρακτήρα και απαιτούν ένα έντονα εναρμονισμένο ευρωπαϊκό καθεστώς χορήγησης αδειών προκειμένου να επωφελούνται από κανονιστικά κίνητρα. Έτσι, μπορεί να καταστεί αναγκαία μία εναρμονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για το ρόλο και τη θέση των υπηρεσιών δορυφορικών επικοινωνιών έναντι αυτών που παρέχονται μέσω υποδομών επίγειου δικτύου. Η πρωτοβουλία της Επιτροπής για τη βελτίωση της πολιτικής πλαισίου για το φάσμα στην Ευρώπη πρέπει να θεωρηθεί ως βήμα προς αυτή την κατεύθυνση⁹.

---

⁹Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο σχετικά με ένα κανονιστικό πλαίσιο για την πολιτική για το ραδιοφάσμα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα COM (2000)407, 12 Ιουλίου 2000

Επιπλέον, υπάρχει ανάγκη παρακολούθησης της πλήρους εφαρμογής της συμφωνίας της ΔΟΕ (Διεθνής Οργάνωση Εμπορίου) για τις βασικές τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένου του εγγράφου αναφοράς σχετικά με αυτές τις υπηρεσίες). Στις επικείμενες διαπραγματεύσεις - όπως η GATS 2000 - θα υπάρχουν δυνατότητες επίτευξης περισσότερων δεσμεύσεων σχετικά με τις δορυφορικές υπηρεσίες και, επιπλέον, θα ζητηθεί από τρίτες χώρες να καταργήσουν τις ισχύουσες απαλλαγές του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους (ΜΕΚ) στους συγκεκριμένους τομείς.

Σε κοινοτικό επίπεδο, το σχέδιο δράσης για τους δορυφόρους¹⁰ που εφαρμόζεται σε στενή συνεργασία με τις επιχειρήσεις δορυφορικών επικοινωνιών παρέχει ένα πλαίσιο γι' αυτά και άλλα ζητήματα.

4.3.2. GALILEO

Με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο της EGNOS¹¹ για την ανάπτυξη ενός συστήματος επέκτασης του GPS και του GLONASS, η Ευρώπη, αναγνωρίζοντας τη σημασία ενός παγκόσμιου συστήματος δορυφορικής πλοήγησης σχεδιασμένου ως ένα σύστημα για πολιτικούς σκοπούς, ξεκίνησε το στάδιο καθορισμού του GALILEO.

Το GALILEO διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού συστήματος, διασφαλίζοντας επαρκή απόδοση και οικονομική αξία σε ποικίλους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, του χρονοπρογραμματισμού, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών. Θα χρησιμοποιείται σε όλους τους τρόπους μεταφοράς όσον αφορά την πλοήγηση, τη διαχείριση της κυκλοφορίας και του στόλου, την παρακολούθηση, την επιτήρηση, τις καταστάσεις επείγουσας ανάγκης και εφαρμογές μετάδοσης πληροφοριών. Η βελτιωμένη απόδοση του GALILEO σε σύγκριση με τα ισχύοντα συστήματα, όσον αφορά τις ανώτερες τεχνικές και λειτουργικές παραμέτρους του, είναι ένα σημαντικό στοιχείο. Διασφαλίζει την κυριαρχία της Ευρώπης σε κρίσιμες από άποψη ασφάλειας εφαρμογές και στην υποδομή τηλεματικής.

Το GALILEO συνενώνει την ευρωπαϊκή πολιτική αποφασιστικότητα και χρηματοδοτική δέσμευση. Προσφέρει τη δυνατότητα κινητοποίησης του ιδιωτικού τομέα μέσω Εταιρικών Σχέσεων Δημόσιου/Ιδιωτικού Τομέα, συνδυάζοντας τους πολιτικούς και κανονιστικούς κανόνες της Επιτροπής και τις τεχνικές και προγραμματικές δεξιότητες της ΕΥΔ με τη δέσμευση της βιομηχανίας και των παρεχόντων υπηρεσιών στον τομέα του διαστήματος. Σήμερα η πρόκληση συνίσταται στην τεκμηρίωση της οικονομικής και στρατηγικής πτυχής εντός ενός διεθνούς πλαισίου.

Ένα στοιχείο αποφασιστικής σημασίας για την επιτυχή περάτωση του σταδίου καθορισμού απαιτεί τη συμφωνία σχετικά με τη σύσταση μιας ενιαίας οντότητας του δημόσιου τομέα που να μπορεί να αναλάβει λειτουργικές αρμοδιότητες. Επιπλέον, θα δημιουργηθεί το οργανωτικό και θεσμικό πλαίσιο των Εταιρικών Σχέσεων Δημόσιου/Ιδιωτικού Τομέα του GALILEO ώστε να καταστεί δυνατή η διαχρονική εξέλιξη των ρόλων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα προκειμένου να προστατεύονται τα αντίστοιχα συμφέροντά τους. Το πλαίσιο αυτό αναμένεται να συνδέσει το δημόσιο τομέα, τους ιδιώτες επενδυτές και τους χρήστες

---

¹⁰ Σχέδιο δράσης της ΕΕ: Δορυφορικές επικοινωνίες στην κοινωνία των πληροφοριών, COM(97)91 τελικό, 5 Μαρτίου 1997

¹¹ EGNOS: Ευρωπαϊκή υπηρεσία υπέρθεσης για τη γεωστατική πλοήγηση (European Geostationary Navigation Overlay Service)

προκειμένου να διασφαλιστεί μία οικονομικά βιώσιμη υποδομή και ταυτόχρονα να παρέχεται μία προστατευόμενη υπηρεσία στον καταναλωτή.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στη διεθνή συνεργασία, ιδίως στην πιθανότητα συνέργειας με τη Ρωσική Ομοσπονδία, που μπορεί να συμβάλει στην κατανομή συχνοτήτων και στην ευρεία εμπειρογνωμοσύνη στο συγκεκριμένο τομέα. Ομοίως, οι ΗΠΑ μπορούν να προσφέρουν σημαντικά όσον αφορά τη συνεργασία για την κατανομή των συχνοτήτων, την εμπειρία, την τυποποίηση, αλλά και την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Διάφορες άλλες χώρες έχουν εκφράσει ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στο GALILEO, ένα ανοικτό σύστημα εντός ενός ευρωπαϊκού πλαισίου.

Το GALILEO, ως μία πολιτική υποδομή, δεν θίγει ζητήματα ασφάλειας συναφή με τη διάθεση ενός παγκόσμιου συστήματος δορυφορικής πλοήγησης στον κόσμο. Τα θέματα αυτά θα εξεταστούν στο στάδιο καθορισμού και επαλήθευσης.

4.3.3. Παρακολούθηση για το περιβάλλον και την ασφάλεια

Την τελευταία δεκαετία, η Ευρώπη κατείχε ηγετική θέση στους τομείς του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης. Επ' ευκαιρία της 10ης επετείου της Διάσκεψης του Ρίο, η Κοινότητα δεσμεύεται σήμερα¹² για τη χάραξη μιας στρατηγικής που θα ενσωματώνει την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλους τους τομείς της πολιτικής της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η διαρκώς μεγαλύτερη σημασία της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της ΕΕ έχει οδηγήσει στην επικέντρωση του ενδιαφέροντος στην αλληλεπίδραση μεταξύ της ανθρώπινης διάστασης της περιβαλλοντικής πολιτικής και των γενικών ζητημάτων ευρωπαϊκής ασφάλειας, τόσο στο γεωπολιτικό πλαίσιο όσο και σχετικά με την ευημερία των ευρωπαίων πολιτών.

Η πτυχή “περιβάλλον και ασφάλεια” περιλαμβάνει ένα γενικό πλαίσιο πολιτικών θεμάτων και ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, που απαιτεί συνεργασία εντός ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού πλαισίου. Οι επιπλέον αρμοδιότητες μιας μεγαλύτερης Ευρώπης στο παγκόσμιο πλαίσιο δημιουργούν την ανάγκη ανάπτυξης μιας ανεξάρτητης δυναμικότητας που θα στηρίζει τις περιφερειακές περιβαλλοντικές και σχετικές με την ασφάλεια πολιτικές. Για το σκοπό αυτό, η Ευρώπη μπορεί να βασιστεί στην εμπειρία που έχει αποκτηθεί σε διάφορα πλαίσια, προκειμένου να σχεδιάσει μία διαρθρωμένη προσέγγιση για τη συλλογή, ανάλυση και διάδοση δεδομένων. Ένα άλλο ζήτημα είναι η θέσπιση μιας πολιτικής για ενιαία συλλογή και διαχείριση πληροφοριών.

Η πληροφόρηση που βασίζεται στο διάστημα παρέχει μία ισχυρή βάση για την ανάπτυξη της παρακολούθησης θεμάτων σχετικών με το περιβάλλον και την ασφάλεια και για τη στήριξη της ανάπτυξης μεμονωμένων ζητημάτων και των αλληλεξαρτήσεών τους. Ορισμένες ανταγωνιστικές και συμπληρωματικές πρωτοβουλίες για τον τομέα του διαστήματος, που μπορούν να διαμορφωθούν για να παρέχουν υπηρεσίες παρακολούθησης και πληροφόρησης, βρίσκονται στο στάδιο του καθορισμού.

Μία πρωτοβουλία στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Παρακολούθησης για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια (GMES) θα παράσχει τον κοινό σύνδεσμο μεταξύ των πολιτικών απαιτήσεων της Ευρώπης, αφενός, και των προηγμένων τεχνικών και λειτουργικών δυνατοτήτων που

---

¹²Συμπέρασμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι, 10-11 Δεκεμβρίου 1999.

παρέχουν οι δορυφόροι παρατήρησης, αφετέρου. Ο καθορισμός των ευρωπαϊκών απαιτήσεων πληροφόρησης σχετικά με το περιβάλλον και την ασφάλεια εντός του γενικού πεδίου της GMES μπορεί να δημιουργήσει μία επαρκώς ισχυρή πολιτική ώθηση για τη βελτίωση διάφορων - σε επίπεδο ΕΥΔ, εθνικών, διμερών - δορυφορικών πρωτοβουλιών και έργων στην Ευρώπη. Ταυτόχρονα, θα καταστεί αναγκαίος ο εντοπισμός των κενών και η συγκέντρωση πόρων για νέες πρωτοβουλίες σχετικές με την εκμετάλλευση των πληροφοριών για το διάστημα, καθώς και η μεταστροφή προς ένα αποτελεσματικό συντονισμό και ένα γενικό ενιαίο σχέδιο δράσης.

Προπαρασκευαστικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της GMES συγκέντρωσαν αντιπροσώπους της Επιτροπής, της ΕΥΔ, εθνικών υπηρεσιών διαστήματος, της Eumestat και του κλάδου με σκοπό τη διατύπωση μιας λογικής εξήγησης για την απόκτηση ανεξάρτητης πρόσβασης στην πληροφόρηση που βασίζεται στο διάστημα. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο μέσω συνεργασίας μεταξύ όλων των ευρωπαϊών φορέων, εξετάζοντας:

- πολιτικές πτυχές που προωθούνται από τις πολιτικές για το περιβάλλον, την ασφάλεια και την έρευνα, αλλά που περιλαμβάνουν επίσης εισροές από πολιτικές της ΕΕ για τη διεύρυνση, τις εξωτερικές σχέσεις, την ανθρωπιστική βοήθεια και την ανάπτυξη τρίτων χωρών,
- τεχνικές πτυχές – που περιλαμβάνουν την επιδίωξη ενός κοινού προσανατολισμού για ζητήματα σχετικά με τον προσδιορισμό προϊόντων πληροφόρησης για το περιβάλλον, τη συλλογή δεδομένων βασισμένων στο διάστημα, την επεξεργασία και διανομή πληροφοριών, και τη διασφάλιση της κατάλληλης δορυφορικής υποδομής,
- θεσμικές/οργανωτικές πτυχές για την εξέταση των δυνατοτήτων καταμερισμού καθηκόντων μεταξύ των φορέων στην Ευρώπη και στη διεθνή σκηνή, συμπεριλαμβανομένων οικονομικών πτυχών σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρει μία εταιρική σχέση του δημόσιου/ιδιωτικού τομέα.

Έχουν προσδιοριστεί τρία συγκεκριμένα θέματα για την εισαγωγή των πρακτικών πτυχών της ανάπτυξης μιας τέτοιας πρωτοβουλίας:

- παγκόσμια αλλαγή,
- περιβαλλοντική πίεση, και
- φυσικές καταστροφές και καταστροφές προκαλούμενες από ανθρώπινες δραστηριότητες.

Το πλαίσιο περιλαμβάνει τόσο τις ανάγκες πληροφόρησης για οριζόντιους θεματικούς τομείς (πχ ύδρευση) όσο και πολιτικά ζητήματα (πχ ασφάλεια όσον αφορά τη γενική ευημερία των ευρωπαίων πολιτών).

Η περιπλοκότητα του ζητήματος απαιτεί μία συγκεκριμένη πρωτοβουλία, με βάση τις προπαρασκευαστικές δραστηριότητες, η οποία θα συγκεντρώσει όλους τους φορείς προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη αναπτύσσει μία συνεκτική προσέγγιση της διαστημικής παρατήρησης. Στο αρχικό στάδιο αυτή η κοινή προσπάθεια θα δημιουργήσει μία σειρά προϊόντων πληροφόρησης και μία συνεκτική επισκόπηση των πρωτοβουλιών για το διαστημικό σύστημα. Θα εξετάζει επίσης το ζήτημα ενός κοινού μηχανισμού συγκέντρωσης δεδομένων και πληροφοριών.

Οι δράσεις αυτές θα επωφεληθούν από την πλήρη στήριξη των υφιστάμενων προγραμματικών μέσων της Επιτροπής και της ΕΥΔ και θα περιλαμβάνουν την ενεργή συμμετοχή των κρατών μελών. Θα οδηγήσουν άμεσα στη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων ως μέρος ενός ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης.

4.3.4. Πτυχές της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Ελσίνκι αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην ανάπτυξη της νέας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΕΠΑΑ). Ο σχηματισμός μιας δύναμης ταχείας ανταπόκρισης υπό την πολιτική ευθύνη της ΕΕ έχει οδηγήσει στη δημιουργία νέων δομών λήψης αποφάσεων και απαιτεί τη βελτιστοποίηση των στοιχείων των ευρωπαϊκών μυστικών υπηρεσιών.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι της ΚΕΠΑΑ, η ΕΕ πρέπει να είναι σε θέση να αποκτήσει ένα φάσμα στρατιωτικών (αρχικά καθοριζόμενων από την ΕΥΔ) και πολιτικών (καθοριζόμενων από την ΕΕ) μέσων για τη συγκέντρωση μυστικών πληροφοριών και τη διαχείριση κρίσεων. Η εκμετάλλευση δυνατοτήτων διττής χρήσης και η παγίωση των σχεδίων των κρατών μελών για τις επικοινωνίες, τη συγκέντρωση μυστικών πληροφοριών και τους δορυφόρους παρατήρησης παρέχουν σημαντικά οφέλη. Δημιουργώντας ένα εστιασμένο και καθοδηγούμενο από την πολιτική πλαίσιο συντονισμού των σχετικών με την έρευνα και την ανάπτυξη προσπαθειών, η GMES μπορεί να συμβάλει στο να αποκτήσει η Ευρώπη μία ενιαία δυναμικότητα παγκόσμιας παρατήρησης και παρακολούθησης.

Με την επικείμενη ένταξη της ΕΥΔ, το Δορυφορικό Κέντρο της πρέπει να μεταφερθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα είναι ένα ουσιαστικό στοιχείο υπό τον όρο ότι το Κέντρο διατηρεί το διττό χαρακτήρα των καθηκόντων του και τη δυναμικότητά του όσον αφορά τις πολιτικές υπηρεσίες. Μπορεί επίσης να ζητηθεί από το Κέντρο να εκτελέσει νέα καθήκοντα και να συμμετάσχει σε εργασίες που αφορούν αποκλειστικά μυστικές πληροφορίες με σκοπό την εφαρμογή των διαστημικών πτυχών της ΚΕΠΑΑ βάσει ρυθμίσεων, που δεν έχουν ακόμα καθοριστεί.

5. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

5.1. Συνεργασία

Με την πάροδο του χρόνου η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος, που διέπεται από τη σύμβασή της, ανέπτυξε προοδευτικά τη σχέση της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σήμερα, συνεργαζόμενη με την Επιτροπή για μία ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα, έχει καταστεί η Υπηρεσία Διαστήματος της Ευρώπης υπό την ευρύτερη έννοια, με μία κοινωνικοοικονομική διάσταση που απαιτείται για την ανάληψη πρόσθετων καθηκόντων.

Συνεπώς, είναι επιτακτική ανάγκη η Επιτροπή και η ΕΥΔ να αναπτύξουν μία κατάλληλη λειτουργική ρύθμιση συνεργασίας για την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής. Πράγματι, υπάρχει ανάγκη τυπικής σύνδεσης μεταξύ της Ένωσης και της ΕΥΔ, που θα επιτρέψει άμεση πρακτική υλοποίηση των κοινών δραστηριοτήτων. Καίτοι *ad hoc* λύσεις (τριμερής συμφωνία¹³ και η κοινή Υπηρεσία του Προγράμματος GALILEO - GPO¹⁴) επιτρέπουν την

---

¹³Μία επίσημη συμφωνία που βασίζεται στο πρώην άρθρο 228 της συνθήκης ΕΚ συνήφθη στις 18.6.1998 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της ΕΥΔ και του EUROCONTROL για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής συνεισφοράς σε ένα παγκόσμιο δορυφορικό σύστημα πλοήγησης (GNSS) (απόφαση του Συμβουλίου της

επιδίωξη κοινών έργων, πρέπει να καθοριστεί μία πιο βιώσιμη πορεία για την εφαρμογή μιας κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής.

Σήμερα, η ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα προβάλλει δύο έργα που διαφέρουν από τα παραδοσιακά διαστημικά έργα: το παγκόσμιο σύστημα δορυφορικής πλοήγησης GALILEO και μία υποδομή συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών για την Παγκόσμια Παρακολούθηση για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια. Καίτοι είναι σημαντικό να διατηρηθεί και να προσαρμοστεί η παρούσα ευελιξία και τεχνογνωσία της ΕΥΔ στον τομέα των διαστημικών δραστηριοτήτων, η υλοποίηση αυτών των έργων απαιτεί την ανάληψη περαιτέρω ευθυνών.

Οι εν λόγω ευθύνες πρέπει να περιλαμβάνουν τη δυνατότητα διεκπεραίωσης μιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας χρηματοδοτούμενης από πολλές πηγές και εκτελούμενης εντός διάφορων πλαισίων και θεσμικών διατάξεων. Η επιδίωξη κοινών στόχων σε αυτά τα έργα απαιτεί προφανώς τη δημιουργία σαφούς λειτουργικού πλαισίου που θα επιτρέπει στην ΕΥΔ να δρα, εκτός από τις δραστηριότητές της ως υπηρεσίας διαστήματος για τα κράτη μέλη της, ως η αρμόδια για την υλοποίηση υπηρεσία όσον αφορά την ανάπτυξη και εξασφάλιση διαστημικού τμήματος και επίγειων τμημάτων συναφών με τις εν λόγω δραστηριότητες. Η Επιτροπή και η ΕΥΔ είναι έτοιμες να συνάψουν μία νέα λειτουργική σχέση με σκοπό τη συνεργασία, βάσει των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, για την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής. Συνεπώς προβλέπεται ότι η Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ θα συνεχίσουν να αναπτύσσουν από κοινού τη στρατηγική για το διάστημα, να παρακολουθούν την εφαρμογή της και να εκδίδουν κοινή ετήσια έκθεση για το διάστημα.

Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ θα συστήσουν μία κοινή task force η οποία, μεταξύ άλλων καθηκόντων, θα μελετήσει τη δυνατότητα ενός ενοποιημένου πλαισίου για τα κράτη μέλη με σκοπό την επανεξέταση της στρατηγικής και της εφαρμογής της σε τακτική βάση, προκειμένου να προτείνονται μόνιμες ρυθμίσεις πριν το τέλος του επόμενου έτους. Επιπλέον, θα επεξεργαστεί προτάσεις ρυθμίσεων πλαισίου για τη διαχείριση κοινών έργων και θα σκιαγραφήσει μία συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τις υποψήφιες χώρες.

Στο τεχνικό επίπεδο, τα ερευνητικά και τεχνικά κέντρα της ΕΥΔ και των εθνικών υπηρεσιών διαστήματος διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην εφαρμογή αυτής της στρατηγικής. Τα εν λόγω κέντρα έχουν συμβάλει στις ευρωπαϊκές διαστημικές επιτυχίες και διαθέτουν εμπειρία και τεχνογνωσία που θα επιτρέψει τη βελτιστοποίηση της χρήσης των ευρωπαϊκών πόρων. Αυτό αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τον καθορισμό των τρόπων συνεργασίας, συντονισμού και καταμερισμού των εργασιών που περιλαμβάνονται στα διαστημικά προγράμματα.

Η ανάπτυξη του νέου ρόλου της ΕΥΔ θα επωφεληθεί από την εδραίωση στενότερων σχέσεων μεταξύ των υπηρεσιών διαστήματος όσον αφορά την ικανότητά τους να επεξεργάζονται και να εφαρμόζουν διαστημικά προγράμματα. Αυτή η νέα σχέση βρίσκεται υπό συζήτηση μεταξύ της ΕΥΔ και των εθνικών υπηρεσιών διαστήματος.

18.6.1998, ΕΕ L 194 της 10.7.98, σελ. 15). Αυτή η ρύθμιση κατέστησε δυνατή την αντιπαράθεση των αντίστοιχων συνεισφορών ενόψει της θέσπισης ενός ενιαίου ευρωπαϊκού προγράμματος.

¹⁴Η GPO αντιπροσωπεύει μία προσωρινή δομή που αποσκοπεί στην παγίωση των αποτελεσμάτων των αντίστοιχων βιομηχανικών δραστηριοτήτων που απαιτούνται για τον καθορισμό του Galileo. Δημιουργήθηκε από κοινού στις 4 Μαΐου 2000 από την Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ.

Η απόφαση του Συμβουλίου της ΕΥΔ να καταβάλει προσπάθειες για τη δημιουργία ενός "Δικτύου Τεχνικών Κέντρων" με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαστημικών ερευνητικών κέντρων στην Ευρώπη αποτελεί ένα σημαντικό βήμα. Η προοδευτική προσέγγιση απεικονίζεται από την έναρξη το 2000 δύο πιλοτικών δικτύων κέντρων (για πτήσεις και επανεξετάσεις έργων). Στόχος είναι η ενσωμάτωση όλων των λειτουργιών των τεχνικών κέντρων στα σχετικά δίκτυα το αργότερο μέχρι το 2003.

Η σωστή ισορροπία δραστηριοτήτων και ευθυνών μεταξύ των διάφορων κέντρων θα επιτρέψει γόνιμες και δυναμικές ανταλλαγές τεχνογνωσίας και βελτιστοποιημένης χρήσης των ευρωπαϊκών πόρων, εξοπλισμών και εγκαταστάσεων. Η συνέχιση αυτής της προσέγγισης έχει ιδιαίτερη σημασία για τις μελλοντικές εξελίξεις των GALILEO και GMES. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της "Για ένα Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας" η Επιτροπή μπορεί, κατά περίπτωση, να διαδραματίσει ενεργό ρόλο και να συνδράμει τη δημιουργία και την εφαρμογή δικτύων για έργα και πρωτοβουλίες που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο της ΕΕ.

5.2. Βιομηχανικές πτυχές

Ως στρατηγικό στοιχείο για την Ευρώπη, ο διαστημικός κλάδος απαιτεί μία πολιτική προσέγγιση. Μέσω της δημιουργίας μεγάλων εταιρειών στον τομέα του διαστήματος, η ευρωπαϊκή βιομηχανία παγώνεται για να αντιμετωπίσει την πρόκληση των αμερικανικών βιομηχανικών κολοσσών στο συγκεκριμένο κλάδο, επιβεβαιώνοντας την ανάγκη ενοποίησης της ευρωπαϊκής πολιτικής προσέγγισης για το διάστημα.

Ως συνοδευτικό στοιχείο της εξέλιξης από την ενίσχυση της βιομηχανικής δυναμικότητας στην παγίωσή της, που είναι αναγκαία για να ανταπεξέλθει επιτυχώς στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, είναι σημαντική η ενθάρρυνση ενός διαρκούς διαλόγου μεταξύ των αρμόδιων για τη λήψη αποφάσεων και της βιομηχανίας με βάση τα υπάρχοντα επιτυχή φόρα.

Αυτός ο διάλογος θα ενισχύσει την ενημέρωση σχετικά με τις προτεραιότητες και τις ανησυχίες του κλάδου συμβάλλοντας παράλληλα στη διασφάλιση κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ των αντίστοιχων συμφερόντων των συντονιστών του συστήματος, των επιχειρήσεων, των μεγαλύτερων προμηθευτών, των ΜΜΕ (μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων) και του κατιόντος κλάδου προστιθέμενης αξίας. Ένα ευρύ φάσμα πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων ανταγωνισμού, έχουν άμεση συνάφεια με αυτό το πλαίσιο.

Οι ΜΜΕ απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή καθώς διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην ενθάρρυνση της καινοτομίας. Οι χαμηλού κόστους δομές τους και η προσανατολισμένη προς την αγορά συμπεριφορά τους είναι απαραίτητες για την ταχεία κεφαλαιοποίηση των δυνατοτήτων της αγοράς και τον ουσιαστικό ανταγωνισμό. Μπορούν να επωφεληθούν από μία συντονισμένη δράση μεταξύ των προγραμμάτων μεταφοράς της τεχνολογίας της ΕΥΔ και των κοινοτικών προγραμμάτων καινοτομίας.

Λαμβανομένης υπόψη της πολλαπλής χρηματοδότησης, θα πρέπει να σκιαγραφηθούν οι αρχές του εφοδιασμού προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση των κανόνων των χρηματοδοτικών φορέων, καθώς και η συνοχή και η συνέπεια των γενικών διαδικασιών.

Οι εταιρικές σχέσεις δημόσιου/ιδιωτικού τομέα ως μέρος μιας βιομηχανικής προσέγγισης

Οι βελτιωμένες δυνατότητες για ανάκαμψη των επενδύσεων στο διάστημα επιφέρουν αυξανόμενη ζήτηση για μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις σε έργα συναφή με το διάστημα, κυρίως κατά τα στάδια ανάπτυξης και λειτουργίας.

Εν προκειμένω, οι PPPs παρέχουν ένα μοντέλο που μπορεί να συμβάλει στη δέσμευση του δημόσιου τομέα καθώς και της πλήρους βιομηχανικής αλυσίδας σε ένα λειτουργικό έργο. Το GALILEO είναι το πρωτοπόρο παράδειγμα της Ευρώπης, από το οποίο μπορούν να αναπτυχθούν παρεμφερείς δομές για συστήματα και υπηρεσίες πληροφόρησης που βασίζονται σε δορυφόρους παρατήρησης στο πλαίσιο της GMES.

Οι ρυθμίσεις για τις εταιρικές σχέσεις του δημόσιου/ιδιωτικού τομέα όσον αφορά έργα ανάπτυξης υποδομών μεγάλης κλίμακας βασισμένων σε δορυφορικές εφαρμογές υπερβαίνουν τις χρηματοδοτικές υποχρεώσεις. Πράγματι, η εταιρική σχέση αφορά την εδραίωση τόσο των οικονομικών όσο και των πολιτικών βάσεων των έργων. Μία δέσμευση από την πλευρά του δημοσίου θα μπορούσε να περιλαμβάνει την προσαρμογή του κανονιστικού περιβάλλοντος, που θα επιτρέψει σε επενδυτές και βιομηχανικούς εταίρους να διευκολύνουν την απόδοση των επενδύσεών τους (πχ η κρυπτογράφηση σήματος που απαιτείται για την ύπαρξη ισχυρού/εγγυημένου σήματος αιτιολογεί ένα μηχανισμό χρέωσης για την εμπορική χρήση του συστήματος).

5.3. Διεθνείς πτυχές

Οι διαστημικές δραστηριότητες, λόγω της παγκόσμιας διάστασης που έχουν, αναπτύσσονται σε ένα πλαίσιο όπου κυριαρχεί πληθώρα διεθνών ζητημάτων, όπως:

- διαστημικές αποστολές βασισμένες σε επιστημονική συνεργασία,
- πτυχές του διεθνούς εμπορίου ("θεμιτός ανταγωνισμός") και πρόσβαση στην αγορά μέσω του κανονιστικού περιβάλλοντος (ΔΟΕ, έλεγχο των εξαγωγών, χορήγηση αδειών, κατανομή συχνοτήτων και τροχιακά διαστήματα στο πλαίσιο της ITU)
- συντονισμός μιας ευρωπαϊκής θέσης αναφορικά προς τα Ηνωμένα Έθνη.

Η Ευρώπη οφείλει να επιδείξει συνοχή έναντι τρίτων χωρών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει ένα πολιτικό πλαίσιο για δραστηριότητες συνεργασίας, ιδίως για στρατηγικές δραστηριότητες όπως το GALILEO και ενδεχομένως η GMES. Είναι ήδη παρούσα σε άλλους τομείς ευρωπαϊκής δραστηριότητας, όπως η εναρμόνιση των τηλεπικοινωνιών.

Η σύνδεση του Καναδά με την ΕΥΔ, ο διάλογος ΕΕ-Ρωσίας για το διάστημα¹⁵ και η παλαιόθεν υπάρχουσα συνεργασία με τις ΗΠΑ στον τομέα της επιστήμης του διαστήματος και με το Διεθνές Διαστημικό Σταθμό αποτελούν συγκεκριμένα παραδείγματα ειδικών σχέσεων με τρίτες χώρες που πρέπει να μελετηθούν ουσιαστικά προκειμένου να καθοριστεί ο αποτελεσματικότερος τρόπος συμπερίληψης του διαστήματος στις πολιτικές της ΕΕ για τη διεθνή συνεργασία.

---

¹⁵Βάσει του άρθρου 67 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με την ΕΕ παροχή στήριξης για Ε&Α στον τομέα του διαστήματος στη Ρωσία μέσω του Διεθνούς Κέντρου Επιστήμης και Τεχνολογίας ISTC, που καθορίζεται από τη σύμβαση που υπεγράφη στις 27.11.92 από την ΕΕ, την Ιαπωνία, τη Γαλλία και τις ΗΠΑ, βλ. επίσης κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3955/92 του Συμβουλίου (ΕΕ L 409, 31.12.92) και τον κανονισμό Ευρατόμ ΕΟΚ-2053/93 (ΕΕ L 187/11 29.07.93).

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Ανακοίνωση της Επιτροπής: “Η Ευρώπη και το διάστημα: ένα νέο κεφάλαιο”.

2. ΚΟΝΔΥΛΙΟ(Α) ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

B6-1, B6-2 ειδικό πρόγραμμα E&TA - ΚΚΕρ (προσωπικό και ειδικές πιστώσεις ΕΚ).

3. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Απόφαση 1999/174/ΕΚ του Συμβουλίου της 25.01.1999 (ειδικό πρόγραμμα E&TA - ΚΚΕρ).

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Γενικός στόχος

Η Ανακοίνωση σκιαγραφεί μία στρατηγική για το διάστημα η οποία είναι διαρθρωμένη γύρω από τρεις στόχους:

1.- Ενίσχυση της βάσης των δραστηριοτήτων που αφορούν το διάστημα διατηρώντας την ανεξάρτητη και επιτρεπτή πρόσβαση στο διάστημα και διασφαλίζοντας μία ευρεία τεχνολογική βάση.

2.- Βελτίωση της επιστημονικής γνώσης για καλύτερη κατανόηση του πλανήτη μας και της ατμόσφαιράς του, του ηλιακού συστήματος και του Σύμπαντος.

3.- Αξιοποίηση των οφελών για τις αγορές και την κοινωνία μέσω καθοδηγούμενης από τη ζήτηση εκμετάλλευσης των τεχνικών διαστημικών δυνατοτήτων.

Οι εθνικές και ευρωπαϊκές υπηρεσίες διαστήματος επιδιώκουν επιτυχώς τους δύο πρώτους στόχους. Το νέο στοιχείο της νέας στρατηγικής είναι ο τρίτος στόχος, που εισάγει για πρώτη φορά τη διάσταση της ΕΕ στον τομέα του διαστήματος, ενώ οι πολιτικές της ΕΕ λειτουργούν ως κινητήριες δυνάμεις.

4.2 Καλυπτόμενη περίοδος και ρυθμίσεις ανανέωσης

Η Ανακοίνωση προβλέπει τη σύσταση κοινής task force με την ΕΥΔ. Η εν λόγω task force θα γνωμοδοτήσει πριν το Δεκέμβριο του 2001.

5. ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΣΟΔΩΝ

5.1 Υποχρεωτικές/Μη υποχρεωτικές δαπάνες

5.2 Διαχωριζόμενες/Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις

5.3 Τύπος εσόδων

6. ΤΥΠΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΣΟΔΩΝ

Πιστώσεις προοριζόμενες για την κάλυψη των δαπανών προσωπικού σχετικά με τους υπαλλήλους που προβλέπονται για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων του ΚΚΕρ.

7. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ

7.1 Μέθοδος υπολογισμού του συνολικού κόστους της δράσης (σχέση μεταξύ επιμέρους και συνολικού κόστους)

Η task force θα χρησιμοποιήσει το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό της Μονάδας συντονισμού για το Διάστημα του ΚΚΕρ (1Α, 1Β, 1Γ και 3 END) χωρίς να απαιτεί περαιτέρω προσωπικό. Τα καθήκοντα της Μονάδας είναι παρεμφερή με το προτεινόμενο και διεκτονούν απλώς το πεδίο των δραστηριοτήτων της. Η ΕΥΔ καλύπτει τη συμμετοχή με ίδιους πόρους

7.2 Λεπτομερής ανάλυση του κόστους

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων σε εκατ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές)

Ανάλυση	2000	2001	2002	Σύνολο
Κόστος προσωπικού	προς υπό- μνηση	προς υπό- μνηση	προς υπό- μνηση	προς υπό- μνηση
Αποστολές	προς υπό- μνηση	60	προς υπό- μνηση	60
Μελέτες	προς υπό- μνηση	100	προς υπό- μνηση	100
Σύνολο	προς υπό- μνηση	160	προς υπό- μνηση	160

Η ετήσια ανάλυση της χρηματοδότησης είναι προσωρινή και εξαρτάται από την εξέλιξη της Task Force. Οι εργασίες θα ξεκινήσουν στα τέλη Δεκεμβρίου.

8. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Εφαρμόζονται τα μέτρα για την πρόληψη της απάτης που περιλαμβάνονται σε καθένα από τα μέσα που προτείνονται για τη χρηματοδότηση των διάφορων ενεργειών. Περιλαμβάνουν επιθεωρήσεις, υποβολή εκθέσεων, παρακολούθηση και αξιολόγηση.

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

9.1 Ειδικοί και ποσοτικοί στόχοι' πληθυσμός στόχος

Η Επιτροπή προβλέπει την ανάληψη ενεργού ρόλου για την εφαρμογή της στρατηγικής:

Δημιουργώντας τις ορθές πολιτικές και κανονιστικές προϋποθέσεις για τις δραστηριότητες που αφορούν το διάστημα, σύμφωνα και προς στήριξη των κοινοτικών πολιτικών.

Ενεργώντας ως καταλύτης με σκοπό την ενθάρρυνση όλων των φορέων να καταβάλουν κοινές προσπάθειες έρευνας και ανάπτυξης σύμφωνα με τους στόχους ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

Συγκεντρώνοντας όλους τους φορείς και όλο το δυναμικό γύρω από κοινούς πολιτικούς στόχους σε έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Αυτός ο ρόλος διαρθρώνεται συγκεκριμένα σε πρωτοβουλίες με κοινοτική διάσταση όπως το GALILEO και ενδεχομένως η τεχνική δυνατότητα για μια Παγκόσμια Παρακολούθηση για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να αναπτύξει μία νέα λειτουργική σχέση με την ΕΥΔ προκειμένου να συνεργαστούν, βάσει των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, για την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής. Συνεπώς μελετάται η Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ να αναπτύξουν από κοινού τη στρατηγική για το διάστημα και να εκδίδουν κοινή ετήσια έκθεση για το διάστημα.

Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της ΕΥΔ θα συστήσουν μία κοινή task force, η οποία, μεταξύ άλλων καθηκόντων, θα μελετήσει τη δυνατότητα ενός ενοποιημένου πλαισίου για τα κράτη μέλη με σκοπό την επανεξέταση της στρατηγικής και της εφαρμογής της σε τακτική βάση, προκειμένου να προτείνονται μόνιμες ρυθμίσεις πριν το τέλος του επόμενου έτους. Επιπλέον, θα επεξεργαστεί προτάσεις ρυθμίσεων πλαισίου για τη διαχείριση κοινών έργων και θα σκιαγραφήσει μία συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τις υποψήφιες χώρες.

9.2 Αιτιολογία της δράσης

Το 1999, οι ευρωπαίοι υπουργοί ζήτησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος να επεξεργαστεί μία ενιαία ευρωπαϊκή στρατηγική για το διάστημα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποδέχτηκε αυτή την πρωτοβουλία, τονίζοντας τη σημασία της εισαγωγής, για πρώτη φορά, μιας κοινοτικής διάστασης στην ευρωπαϊκή πολιτική προσέγγιση για το διάστημα.

Το Συμβούλιο της ΕΕ και το Συμβούλιο της ΕΥΔ σε επίπεδο υπουργών παρείχαν τοιουτρόπως τη βάση για κοινή διαβούλευση όλων των ενδιαφερομένων μερών και επέτρεψαν την εκπόνηση ενός εμπεριστατωμένου εγγράφου σχετικά με μία στρατηγική για το διάστημα το οποίο μπορούν να προσυπογράψουν τα ευρωπαϊκά κράτη, ανεξαρτήτως εάν είναι μέλη της ΕΥΔ ή αποτελούν μέρη της Ένωσης.

Ορισμένα τμήματα της κοινωνίας μας εξαρτώνται σε αποφασιστικό βαθμό από τη χρησιμοποίηση δορυφορικών και διαστημικών τεχνολογιών. Μία αυτόνομη και ανταγωνιστική δυναμικότητα για την ανάπτυξη και διαχείριση διαστημικών υποδομών καθώς και για τη συλλογή και χρησιμοποίηση των πληροφοριών που προκύπτουν από αυτά τα συστήματα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για μία διευρυνόμενη και πιο ολοκληρωμένη Ένωση με μεγαλύτερη πολιτική βαρύτητα στην παγκόσμια σκηνή.

Οι βασισμένες στο διάστημα πληροφορίες αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο επιτυχίας στη γνωσιακή οικονομία του μέλλοντος. Στο δημόσιο τομέα, στο επίπεδο της Ένωσης, είναι πιθανόν να διαδραματίζουν διαρκώς μεγαλύτερο ρόλο στην εφαρμογή ενός ευρέος φάσματος πολιτικών της ΕΕ όπως το περιβάλλον, οι μεταφορές, οι τηλεπικοινωνίες, τα πολιτιστικά θέματα, η γεωργία, η αλιεία, η περιφερειακή ανάπτυξη και οι διεθνείς σχέσεις.

Με την εμφάνιση νέων αγορών δορυφόρων, ιδίως για κατιούσες υπηρεσίες και εξοπλισμούς χρηστών, υπάρχουν επίσης βελτιωμένες δυνατότητες για τη δημιουργία εσόδων. Η ανάπτυξη αυτών των αγορών και η θέση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας σε αυτές εξαρτάται τόσο από το κανονιστικό περιβάλλον όσο και από τη διαθεσιμότητα της κατάλληλης διαστημικής υποδομής. Παρά τον παγκόσμιο ανταγωνισμό, ο κλάδος θα επωφεληθεί από την πολιτική και οικονομική βαρύτητα της Ένωσης όσον αφορά την ανάπτυξη και τη ρύθμιση αυτών των αγορών.

Το διάστημα παρουσιάζει μία διάσταση ασφάλειας, που μέχρι σήμερα έχει εξεταστεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μόνο στο πλαίσιο της ΕΥΔ. Η επικείμενη ένταξη της ΕΥΔ στην ΕΕ και τα νέα μέτρα που ελήφθησαν στην ευρωπαϊκή σύνοδο κορυφής του Ελσίνκι όσον αφορά την ανάπτυξη μιας νέας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΕΠΑΑ) παροτρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση να λαμβάνει υπόψη τις διαστημικές τεχνικές δυνατότητες, επί παραδείγματι κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για το σχεδιασμό και την παρακολούθηση των Καθηκόντων του Petersberg (πρόληψη των συγκρούσεων και διαχείριση της κρίσης).

9.3 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της δράσης βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια:

- ετήσια έκθεση προόδου για την εφαρμογή της στρατηγικής με την ΕΥΔ
- πρόταση μόνιμης ρύθμισης για μία ενοποιημένη διάταξη των κρατών μελών με σκοπό την επανεξέταση της στρατηγικής και της εφαρμογής της σε τακτική βάση

Η προτεινόμενη οργανωτική δομή αποσκοπεί να διασφαλίσει την αποτελεσματική από άποψη κόστους διαχείριση του έργου συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής παρακολούθησης και αξιολόγησης.

- Επιλεγέντες δείκτες απόδοσης.

* δείκτες αποτελέσματος (μέτρηση του χρησιμοποιούμενων πόρων)

* δείκτες αντίκτυπου (μέτρηση της απόδοσης βάσει των στόχων)

- Λεπτομέρειες και συχνότητα των προγραμματιζόμενων αξιολογήσεων
- Εκτίμηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων (όταν η δράση πρέπει να συνεχιστεί ή να ανανεωθεί).

10. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΕΡΟΣ Α ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ)

Δεν έχει εφαρμογή. Δεν υπάρχουν δαπάνες σχετικές με το Μέρος Α του προϋπολογισμού.